

15. Центральний державний історичний архів України в м. Київ, ф. 1717, оп. 2, спр. 1232, арк.4–5.
16. Чумакова И. Традиции Верди в Большом / И. Чумакова // Большой театр СССР. IV вып. / [ред.-сост. М. Чурова]. – М. : Советский композитор, 1987. – С. 278–284.

УДК 7.071.4:784 (470)

Г. М. ДАНКАНИЧ

ЗІСТАВЛЕННЯ ЯВИЩА КУЛЬТУРНОЇ МІГРАЦІЇ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ВІТЧИЗНЯНИМ МИСТЕЦТВОМ (НА ПРИКЛАДІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА НАДІЇ САФРОНОВОЇ)

У статті досліджено життєвий та творчий шлях викладача вокалу Московського інституту сучасного мистецтва, професора Надії Сафронової. Розглянуто педагогічну та виконавську діяльність співачки, вихованої в лоні української вокальної школи, через призму зіставлення явища культурної міграції та збереження зв'язків із вітчизняним мистецтвом.

Ключові слова: *Надія Сафронова, принципи вокально-педагогічної діяльності, культурна міграція, продовження традицій вітчизняного мистецтва.*

А. М. ДАНКАНИЧ

СОПОСТАВЛЕНИЕ ЯВЛЕНИЯ КУЛЬТУРНОЙ МИГРАЦИИ И СОХРАНЕНИЕ СВЯЗЕЙ С ОТЕЧЕСТВЕННЫМ ИСКУССТВОМ (НА ПРИМЕРЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОФЕССОРА НАДЕЖДЫ САФРОНОВОЙ)

В статье исследован жизненный и творческий путь преподавателя вокала Московского института современного искусства, профессора Надежды Сафроновой. Рассмотрена педагогическая и исполнительская деятельность певицы, воспитанной в лоне украинской вокальной школы, сквозь призму сопоставления явления культурной миграции и сохранения связей с отечественным искусством.

Ключевые слова: *Надежда Сафронова, принципы вокально-педагогической деятельности, культурная миграция, продолжение традиций отечественного искусства.*

Н. М. DANKANYCH

COMPARISON OF THE PHENOMENON OF CULTURAL MIGRATION AND PRESERVATION OF COMMUNICATIONS WITH DOMESTIC ART (ON THE EXAMPLE OF PEDAGOGICAL ACTIVITY OF PROFESSOR NADIYA SAFRONOVA)

In article the life and career of the vocal teacher of the Moscow institute of the modern art, professor Nadiya Safronova is examined. Pedagogical and performing activity of the singer, brought up in a bosom of the Ukrainian vocal school, is considered through a prism of comparison of the phenomenon of cultural migration and preservation of communications with domestic art.

Specificity of pedagogical activity is expressed in the fact that by its very nature it has a humanistic character. This teacher applies with the same love to their profession, and their students. Outstanding Roman rhetorician of I century AD Marcus Fabius Quintilianus coined the expression: «What can be more honest and noble, than train others in in what you are guided in the best way?».

These words are the exact characteristic of professor Nadiya Petrivna Safronova. Her pupils are winners of the international competitions in Italy, Ukraine, Finland; many of them work as soloists in regional philharmonic halls, opera theaters of Ukraine and Poland.

Life and destiny of Nadiya Safronova were such that since 1993 she works at the Moscow

Institute of Modern Art. Obviously, there are bases to speak about extremely relevant today phenomenon of so-called «cultural migration». According to the researcher L. I. Oppeld, it is primarily due to the crisis of economic, social, political and cultural relations. Basically recipient countries are interested in getting ready qualified due to lack of their own high-level specialists. It should be noted, however, that in spite of everything Nadiya Safronova does not break her ties with the homeland – it was the Western Ukraine where she had her creative formation and growth. In pedagogical work, she still adheres to the principles of her vocal teachers – Odarka Bandrivska and Andriy Zador. Most of her life was devoted to the education of Ukrainian singers; she also comes to the homeland for the purpose of holding vocal master classes. Graduates of Institute of Culture in Rivne, where the singer once worked, continue their studies with her also in Moscow.

N. Safronova was born in December 1937. Her childhood passed in Nikopol of Dnepropetrovsk region, but her true creative formation began in Uzhgorod. In 1956 she entered the Uzhgorod State Musical College as singer and completed a course in three years. Practicing vocal with Andriy Zador, she seized a significant amount of works of Italian music. After graduating from Music School with honors she entered the Lviv State Conservatory, where she studied from 1956 to 1964 in the class of Odarka Bandrivska, niece and follower of Solomiya Krushelnyska. The singer still remembers teachers of the Lviv Conservatory with warmth, calling them representatives of the old intellectuals who had enormous knowledge, knew many languages, understood the style directions.

After completion of studying Nadiya Safronova was qualified as an opera and chamber singer, as well as a vocal teacher. Since 1959, she worked as a soloist at the Lviv Philharmonic and Opera Studio at the Lviv Conservatory. Later, in Rivne Institute of Culture and the Institute of Education, where she began her teaching work, N. Safronova laid the foundations for her teaching skills. Devoting herself to teaching, Nadiya Petrivna obtained her first creative victory. Her students Natalia Svoboda, Vasil Chepelyuk, Nikolay Fengler, and later – Larisa Kovaleva, Olga Pasichnyk, Valery Kirichenko and many others have become professional singers, teachers of high music schools.

Pedagogical activity of Nadiya Safronova is a good example of professional excellence and human self-devotion. She is one of those teachers, whom young singers owe their rapid growth and creative success in reaching the top of the vocal art.

Key words: *Nadiya Safronova, principles of vocal and pedagogical activity, cultural migration, continuation of traditions of domestic art.*

Суттєва інтенсифікація міграційних процесів як в Україні, так і в усьому світі є наслідком посилення процесів глобалізації світового простору. Явище інтелектуальної міграції розглядається насамперед як переміщення фахівців за кордони рідних держав зі збереженням їхнього професійного статусу.

Дослідження різних складових міграційних процесів знайшло відображення в істотному збільшенні наукової літератури з цього питання. Серед дослідників, які зверталися до аналізу цієї проблеми, слід назвати В. Бакірова, О. Іконнікова, Ю. Чекушину, Д. Акімова, О. Грудзінського, Л. Леденьову, Я. Петрову, М. Шульгу, Н. Фіщука, М. Динисюк та ін. Ці вчені суттєво пояснили специфіку інтелектуальної міграції та її місце у загальних міграційних процесах.

Незважаючи на значний обсяг знань, накопичений у цій сфері соціологічною наукою, недостатньо дослідженим залишається феномен явища культурної міграції. В умовах сучасності багато вітчизняних митців, представників культурної інтелігенції з різних причин змушені шукати собі роботу за кордоном. В окремих випадках частина з них повертається на Батьківщину, привозячи з собою нові знання, уміння і досвід. З'явилося навіть нове поняття – так звана «циркуляція інтелекту»: циклічні переміщення за кордон для навчання і подальшої роботи, а потім – повернення на Батьківщину і поліпшення професійної позиції за рахунок переваг, отриманих під час перебування за кордоном [10]. На жаль, так відбувається далеко не завжди. Саме тому дуже важливим видається питання збереження зв'язків із вітчизняним мистецтвом та продовження його традицій.

Мета статті – на основі аналізу життєвого і творчого шляху викладача вокалу, професора Надії Петрівни Сафронової розглянути її здобутки у галузі вокальної педагогіки з

точки зору явища культурної міграції та з'ясувати її особистий внесок у розвиток вітчизняного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Специфіка педагогічної діяльності виявляється у тому, що за своєю природою вона має гуманістичний характер. Справжній педагог з однаковою любов'ю ставиться і до своєї професії, і до своїх вихованців. У контексті вищесказаного варто навести як приклад відомий вислів, що належить видатному римському ритору I століття нашої ери Марку Фабію Квінтіліану: «Що може бути більш чесним і благородним, ніж навчати інших того, у чому сам орієнтуєшся найкращим чином?».

Саме ці слова дуже влучно характеризують професора Надію Петрівну Сафронову. Її вихованці є лауреатами міжнародних конкурсів в Італії, Україні, Фінляндії; багато з них працюють солістами обласних філармоній, оперних театрів України та Польщі. Дослідниця творчого шляху співачки, доцент Мукачівського державного університету Людмила Довганич-Сенченко зазначає: «Надія Сафронова має неоціненний дар вихователя, який, в першу чергу, охоплює найважливіші моральні якості людини: доброзичливість, турботу, співпереживання, милосердя, готовність прийти на допомогу» [4]. Не випадково, що її вихованці підтримують з нею зв'язки вже протягом 40 років, діляться з нею своїми творчими здобутками, запрошують на свої концерти. Так, солістка Варшавської опери Ольга Пасічник у листі до Надії Петрівни пише: «Ви навчили мене бути відповідальною, людяною, відданою своїй справі, за що Вам низький уклін» [9]. Н. Сафронова наголошує, що завдання педагога – виховувати людину, для якої музика є її душею.

Творча доля Надії Сафронової склалася так, що з 1993 року вона працює в Московському інституті сучасного мистецтва. Очевидно, тут є підстави говорити про вкрай актуальне сьогодні явище так званої «культурної міграції». На думку дослідника Л. І. Опельда, воно насамперед зумовлюється кризою економічних, соціальних, політичних і культурних відносин [10]. При цьому слід пам'ятати, що здебільшого країни-реципієнти зацікавлені в отриманні готових кваліфікованих спеціалістів у зв'язку із браком власних фахівців високого рівня. В той же час не слід занижувати й іншу вагому причину культурної міграції; для більшості українських митців важливе значення має так званий чинник благополуччя (гідний рівень матеріального забезпечення, хороші умови праці і життя). Саме тому, на жаль, Україна продовжує залишатися країною-донором, яка виховує високоосвічених та кваліфікованих фахівців для інших держав.

Варто, однак, наголосити на тому, що Надія Сафронова попри все не пориває зв'язків з Батьківщиною, адже саме на теренах Західної України відбувалось її творче становлення і зростання. У педагогічній роботі вона і досі сповідує принципи своїх викладачів з фаху – Одарки Бандрівської та Андрія Задора. Більшу частину свого життя Н. Сафронова присвятила вихованню саме українських співаків; вона також приїздить на Батьківщину з метою проведення вокальних майстер-класів. Випускники Рівненського інституту культури, де колись працювала співачка, продовжують навчання співу у її класі і в Москві.

Н. Сафронова народилася у грудні 1937 року в Челябінську. Дитинство минуло в м. Нікополь Дніпропетровської області, але її співацьке життя розпочалося саме в Ужгороді. У 1956 році вона вступила на вокальний відділ Ужгородського державного музичного училища, де пройшла курс навчання за три роки. Це було пов'язано з тим, що Надію Петрівну прийняли одразу на II курс навчання.

Не маючи музичної підготовки, вона наполегливо вивчала теорію музики, сольфеджіо, музичну літературу. Навчаючись у Андрія Євгеновича Задора, вона опанувала значний обсяг творів старовинної італійської музики. Педагог закладав основи співацької майстерності, тренувальними вправами розкривав секрети дихання, артикуляції, дикції, знайомив з вокальною літературою [12]. Надія Сафронова згадує Андрія Євгеновича як надзвичайно доброго, чуйного і терплячого педагога. Водночас він був дуже вимогливим, і якщо робив їй певне зауваження, вона намагалася до наступного уроку неодмінно виправити його [7]. Заняття дуже часто продовжувалися до пізнього вечора. Андрій Євгенович дуже любив свою роботу і часто забував про час. До закінчення училища у студентки-випускниці був накопичений репертуар для вступу до консерваторії. Андрій Євгенович дуже підтримував її під час

підготовки державної програми та вступних випробувань і був твердо переконаний в тому, що вона неодмінно поступить [7].

Закінчила училище з відзнакою. Після цього поїхала до Львова і потрапила на консультацію до Одарки Карлівни Бандрівської, племінниці і вихованки Соломії Крушельницької [6]. Одарка Карлівна ставилася до Надії Сафронової з особливою любов'ю. Під час вступних іспитів до консерваторії Надія Сафронова несподівано застудилася, і Одарка Карлівна зробила все можливе для її швидкого одужання. На вступних випробуваннях Надія Сафронова з особливим успіхом виконала речитатив і арію Вані з опери «Життя за царя» М. Глінки («Бедный конь в поле пал...»). Вона згадує, що абсолютно не відчувала хвилювання, незважаючи на великий конкурс (100 абітурієнтів на 5 місць) [7]. Надія Сафронова блискуче пройшла два тури вступних випробувань і була зарахована студенткою до класу доцента Одарки Карлівни Бандрівської.

У Львівській консерваторії співачка навчалася з 1956 по 1964 рік. Велика жага Надії Петрівни до опанування вершин вокального мистецтва дуже зблизила ученицю і педагога. Материнське піклування Одарки Карлівни позначилося у майбутньому і на учнях самої Сафронової, яких вона виховувала впродовж свого багатого творчого життя. Викладачів Львівської консерваторії співачка досі згадує з теплотою, називаючи їх представниками старої інтелігенції, які мали колосальні знання, володіли багатьма мовами, розумілися на стильових напрямках [7].

Після закінчення навчання Надія Петрівна отримала кваліфікацію оперної та концертно-камерної співачки, а також – викладача вокалу. З 1959 року вона працювала солісткою Львівської філармонії і оперної студії при Львівській консерваторії. Сценічне життя співачки проходило в різних куточках Радянського Союзу [4]. Виконавський доробок Н. Сафронової становить понад 350 сольних концертів у супроводі симфонічних, народних, духових, естрадних оркестрів містами України, Росії, Угорщини, Чехії, Польщі, оперних партій у виставах, записів на телебаченні, радіо. Вона – лауреат III фестивалю вокалістів у Москві. Нагороджена почесною грамотою Міністерства культури УРСР за високу професійну підготовку і успішні виступи на конкурсах [4].

У Рівненському інституті культури та педагогічному інституті, де почалася її викладацька робота, Н. Сафронова заклала підвалини своєї педагогічної майстерності. Безмежна відданість співацькому мистецтву знаходила свій прояв у строго продуманій системі навчання студентів з постави голосу, можливості розгледіти внутрішній світ людини, налагодити контакт взаємної довіри і впливати на розвиток особистості [4].

Значною музичною подією в м. Рівне стала постановка опери М. Лисенка «Ноктюрн» (1972 рік). Оперу було поставлено силами студентів. Ініціатором і режисером постановки стала Н. Сафронова, вона ж виконала в опері одну з головних партій. У 1973 році у Рівному було проведено урочистий ювілейний вечір, присвячений 100-річчю від дня народження Соломії Крушельницької. У концертній програмі виступила доцент Львівської державної консерваторії Одарка Бандрівська, а Надія Сафронова виконала кілька обробок українських народних пісень з репертуару видатної української співачки [4]. У 1975 році на базі музично-педагогічного факультету Рівненського педагогічного інституту, організатором якого була Н. Сафронова, було проведено конкурс вокалістів імені М. Лисенка. Головою журі була запрошена солістка Київської національної опери, народна артистка України Євдокія Колесник [11].

Присвятивши себе педагогічній праці, Надія Петрівна здобула свої перші творчі перемоги. Її вихованці Наталія Свобода, Василь Чепелюк, Микола Фенглер, а пізніше – Лариса Ковальова, Ольга Пасічник, Валерій Кириченко, Микола Швидків, Галина Попович, Роман Марчак, Олег Дзюба, Сергій Панасюк, Микола Головатюк стали професійними співаками, викладачами мистецьких вузів. Наполеглива і копітка праця видатного педагога, її настирність і терплячість у досягненні технічних якостей та тембральних барв голосу привели до значних професійних результатів. Так, заслужена артистка України Наталія Свобода та Валерій Кириченко стали солістами Львівського оперного театру, народний артист України Василь Чепелюк – солістом Волинської філармонії, Ольга Пасічник – солісткою Варшавської камерної опери ім. В. А. Моцарта. Остання з вищезазначених співачок свого часу вступила на музично-педагогічний факультет педагогічного інституту в Рівному. В одному із своїх інтерв'ю для

газети «Урядовий кур'єр» вона згадує: «Мені свого часу порадила заінвестувати у свій голос викладачка Надія Сафронова. Вона мала воістину неправдоподібну пасію до музики й займалася зі мною щодня. Причому, коли я робила спроби хоч якось їй віддячити, вона говорила: «От колись, як заспіваєш на великій сцені, приїду до тебе на концерт...» [9]. Так згодом і сталося. Коли Ольга Пасічник виступала в Театрі на Єлисейських полях (Théâtre des Champs-Élysées) у Парижі, Надія Сафронова приїхала на спектакль. Але одразу після закінчення запитала у своєї вихованки: «То коли завтра робимо урок? Треба дещо підправити...» [9]. Ольга Пасічник завжди залюбки висилала Надії Петрівні свої платівки й отримувала від неї листи із зауваженнями на 10–12 сторінок. У вищезгаданому інтерв'ю співачка охарактеризувала Н. Сафронову так: «Вона – мій рентген, якому я цілком довіряю» [9].

Вихованка Надії Сафронової, доцент Рівненського гуманітарного університету Галина Швидків-Попович володіє колоратурним сопрано повного діапазону і є лауреатом багатьох міжнародних вокальних конкурсів та фестивалів. З великою наполегливістю вона також провадить наукову діяльність, є автором багатьох статей та методичних розробок [1]. У навчальному посібнику «Формування вокально-технічних навичок у співаків-початківців» аналізує основні принципи роботи своєї творчої наставниці. Насамперед Надія Петрівна зосереджувала свою увагу на якості звука. Вокалізи співачка вважала найнеобхіднішим матеріалом для розвитку вокально-технічних навичок. Надія Петрівна часто використовувала у роботі свої власні вокалізи для високих і низьких голосів. Вони були невеликими за обсягом, але завжди підпорядковувались індивідуальним можливостям кожного типу голосу [4]. На початковому етапі роботи зі студентами репертуар базувався на творах старовинних майстрів та класиків. Велика увага надавалася камерній та ансамблевій музиці. У концертах студенти виконували твори Дж. Пуччіні, Ш. Гуно, С. Монюшко, М. Лисенка, С. Гулака-Артемівського, П. Чайковського. Надія Петрівна вважала, що справжній співак повинен бути всебічно розвиненою особистістю, і не раз стверджувала: «Теорія, сольфеджіо, музична література – дисципліни, обов'язкові для вокалістів!» [7].

У 1993 році професор Н. Сафронова прийняла запрошення на роботу в Московський інститут сучасного мистецтва. За 20 років роботи випускники цього вузу – Ольга Пишуліна-Знаменська, Юлія Ільїна, Марина Кримська – стали лауреатами міжнародних конкурсів вокалістів у Фінляндії, Україні, Італії. Серед найбільш яскравих вихованців Надії Петрівни можемо назвати Ольгу Толкачову – лауреата багатьох фестивалів старовинної музики, Ірину Дегтерьову – лауреата IV Всеросійського фестивалю-конкурсу ім. О. Кошиця, аспірантку Московського інституту сучасного мистецтва, Абасян Аджі – лауреата міжнародних конкурсів народної музики, Тетяну Лоскутову – аспірантку Російської академії мистецтв ім. Гнесіних, Анастасію Бондареву – дипломанта конкурсу вокалістів «Серебряный голос-2009» [2] та багатьох інших. Свого часу у Надії Петрівни навчалася також Оксана Петрівна Хархаліс-Ільницька – заслужена артистка України, солістка Закарпатської обласної філармонії. До речі, абітурієнти Московського інституту сучасного мистецтва також відгукуються про Надію Петрівну дуже схвально. Її поважають за професійний, грамотний підхід, чіткі рекомендації, за те, що вона є послідовницею школи С. Крушельницької.

У березні 2013 року Надія Петрівна Сафронова в черговий раз відвідала Закарпаття. Метою її приїзду стало проведення майстер-класу із сольного співу для студентів Ужгородського державного музичного училища імені Д. Є. Задора [3]. Студенти I–IV курсів відділу «Академічний спів» Х. Митрович, О. Ференцик, І. Свида, Н. Куричка, К. Крочак, О. Матей класу викладачів Н. М. Куклишиної, Н. М. Підгородської, Г. М. Данканич виконали твори О. Даргомижського, М. Лисенка, Дж. Верді, Дж. Перголезі та інших композиторів. Аналізуючи їх виконання, професор вказала на недоліки формування звука як у верхньому, так і в нижньому регістрах, наголосила на усвідомленні поетичного тексту та залежності звукоутворення від грамотної роботи дихання. Окремим питанням співачка розглянула поняття вокального слуху, зазначивши: «Для педагога-вокаліста, як і для соліста-виконавця, відчуття вокального слуху є дуже важливим. Його можна поступово виробити. Вокальний слух допомагає викладачеві співу точно визначити тип голосу, а це необхідно для розвитку співацьких здібностей у правильному руслі» [7].

Педагог згадувала неоціненні поради Соломії Крушельницької, яка підкреслювала: «Немає на цілому світі двох ідентичних голосів. Кожен голос має свої істотні прикмети і свої недоліки. Оволодіти диханням при співі – значить наперед відчувати якість голосу, його забарвлення, естетичну роботу м'язів, діафрагми, обличчя, маски, головного відчуття струмування повітря, яке йде від діафрагми до «голосників». Свобідним рухом м'язів можна прискорити або сповільнити це струмування, свідомий контроль над видихом» [4]. У цих словах видатної української співачки сконцентрована уся складна робота людського організму, вдосконалення якого залежить від правильної постановки дихання, організації роботи гортані, резонаторів, дикції, розвинуеного слуху.

Навесні 2013 року професор Н. П. Сафронова поділилася своїм педагогічним досвідом із викладачами та студентами Мукачівського педагогічного коледжу та педагогічного факультету Мукачівського державного університету [4]. Магістранти-студенти, які співали на майстер-класі, продемонстрували наполегливу працю педагогів над розвитком голосового апарату. Так, М. Лавра, яка закінчує магістратуру у класі заслуженої артистки України О. Хархаліс-Ільницької і вже має деякий сценічний досвід, виконала речитатив та арію Леонори з опери «Фаворитка» Г. Доніцетті, викладач з постанови голосу Мукачівського державного університету В. Фогель виконав романс М. А. Римського-Корсакова «Не пой, красавица, при мне», студент III курсу педагогічного коледжу виконав арію Остапа з опери М. Лисенка «Тарас Бульба». Виконавці уважно реагували на вказані професором недоліки і намагалися їх виправити. Співкування закарпатців із професором Надією Сафроною стали черговим уроком професійної майстерності і творчого зростання в найрізноманітніших формах його прояву.

Педагогічна діяльність Надії Петрівни Сафронової є яскравим прикладом високого професіоналізму і людської самовідданості. Саме таким викладачам молоді співаки завдячують своїм стрімким творчим зростанням і успіхами у досягненні вершин вокального мистецтва.

Узагальнюючи викладений матеріал, варто зазначити, що педагогічна діяльність професора Надії Сафронової є добрим прикладом для розкриття феномена продовження традицій вітчизняного вокального мистецтва у контексті явища культурної міграції. Неоцінним є її особистий внесок у виховання цілих поколінь українських співаків. Незважаючи на тривале проживання і роботу за кордоном, вона і досі ідентифікує себе послідовницею вокальної школи Соломії Крушельницької, а в педагогічній роботі із студентами застосовує поради своїх колишніх викладачів Одарки Бандрівської та Андрія Задора.

Спираючись на комплексний аналіз процесів явища культурної міграції в Україні, можна дійти висновку, що міграція представників вищої та найвищої кваліфікації за кордон на постійне місце проживання усе ще триває, однак інтенсивність цих процесів зараз є дещо нижчою, ніж у попередньому десятилітті. Розвиваються різноманітні форми міжнародної наукової співпраці, які не закінчуються остаточною еміграцією фахівців. Українські митці здебільшого тимчасово долучаються до іноземних творчих колективів, беруть участь у стажуваннях за кордоном.

Попит на науковий і творчий потенціал українських митців у світі залишається стабільно стійким. Але нам видається, що держава повинна переглянути свою політику у сфері розвитку культури і формувати її таким чином, щоб знання і розробки вітчизняних фахівців насамперед слугували Україні, а не іншим країнам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вечір-бенефіс лауреата всеукраїнських та міжнародних конкурсів Галини Швидків // Інформаційно-аналітичний портал «Четверта влада». – 29 лютого 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://4vlada.com/rivne/11162>].
2. Витяг з протоколу засідання журі II туру VI Московського відкритого фестивалю академічного сольного співу «Серебряный голос» (30 березня 2009 року, м. Москва) «Об итогах II тура VI Московского открытого фестиваля академического сольного пения «Серебряный голос». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.s-golos.ru/archive/VI_fest_hod_fest_itogi_II_tour.php].
3. Данканич Г. М. Майстер-клас професора Московського інституту сучасного

- мистецтва Н. П. Сафронової. – 19 березня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://muzdepartament.uz.ua/index.php?show=archive_news].
4. Довганич-Сенченко Л. Педагогічна майстерність професора Надії Сафронової / Людмила Довганич-Сенченко // Культурологічні джерела. – 2013. – №1(21). – С. 33–36.
 5. До Дня захисту дітей [про концерт вихованки класу професора Н. П. Сафронової Ольги Знаменської в Московській нотно-музичній бібліотеці ім. П. Юргенсона] // Агентство культурних і бізнес-комунікацій «КультКом». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.cultcom.ru/?p=233>].
 6. Жишкович М. А. Освітньо-педагогічні аспекти розвитку вокального мистецтва Львова (друга половина XIX – перша половина XX ст.) [Текст]: монографія / М. А. Жишкович; ЛНМА ім. М. В. Лисенка. – Львів: СПОЛОМ, 2012. – 254 с.
 7. Інтерв'ю Г. Данканич із професором Московського інституту сучасного мистецтва Н. П. Сафроною (м. Ужгород, березень 2013 року).
 8. Ольга Знаменська: біографія співачки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://olgaznamenskaya.ru/?cat=4>].
 9. Омелянчук І. Ольга Пасічник: «Я не збираюся змінювати українське громадянство» / Інна Омелянчук // Інтерв'ю з Ольгою Пасічник. – Урядовий кур'єр. – 2013. – № 7.
 10. Оппельд Л. І. Сучасні тенденції міжнародної інтелектуальної міграції в умовах євроінтеграції / Л. І. Оппельд, А. М. Шабардіна // Наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – 6 березня.
 11. Шевченківські лауреати 1962–2007: Енциклопедичний довідник / [автор-упорядник Микола Лабінський]. – 2-е видання. – К. : Криниця, 2007. – С. 276–277.
 12. Zádor Endre. Módszertani elveim az énektanításban / Endre Zádor // Parlando. – 1988 – 7 szám. – júl–aug.

УДК 7:788: 25

В. Ю. ГОЙСАК

СПІВВІДНОШЕННЯ КОМПОЗИТОРСЬКОГО ЗАДУМУ Й ВИКОНАВСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ «КОТЕКАНА» П. СВЕРТСА)

У статті розглянуто композиційно-стилістичні особливості твору «Котекан: для взаємопов'язаних альтового саксофона та струнних» П. Свертса (Бельгія). Проаналізовано реалізацію авторського задуму, його узгодження на прикладі двох виконавських інтерпретацій твору – А. Казаулкаса (Литва) й М. Уварова (РФ).

Ключові слова: музика для саксофона, творчість П. Свертса, композиторський задум, виконавська інтерпретація, стиль котекан.

В.Ю. ГОЙСАК

СООТНОШЕНИЕ КОМПОЗИТОРСКОГО ЗАМЫСЛА И ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ИНТЕРПРЕТАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ «КОТЕКАНА» П. СВЕРТСА)

В статье рассмотрены композиционно-стилистические особенности произведения «Котекан: для взаимосвязанных альтового саксофона и струнных» П. Свертса (Бельгия). Проанализировано реализацию авторского замысла, его согласование на примере двух исполнительских интерпретаций произведения – А. Казаулкаса (Литва) и М. Уварова (РФ).

Ключевые слова: музыка для саксофона, творчество П. Свертса, композиторский замысел, исполнительская интерпретация, стиль котекан.